

Et langvarig forhold - Elisabeth og SMH

Av Elisabeth Akre
Bibliotek for medisin og helsefag
Universitetet i Oslo

SMHs æresmedlem og leder gjennom 14 år, Elisabeth Husem, fylte 70 år denne høsten, og har nå gått av med pensjon. Sin pensjonisttilværelse til tross, hun er fortsatt aktiv i SMH Baltic Sea Region Committee. I denne artikkelen skriver Elisabeth Akre om Elisabeths tid i SMH.

Medisinske bibliotekarer identifiserer seg like mye med fagområdet medisin og helse som med sin yrkeskategori "bibliotekar". De ser på hele verden som sin arena og engasjerer seg i nettverk lokalt og globalt. Vår jubilant er ingen unntagelse. Nettverksskaper, reise glad, internasjonalt orientert og glødende engasjert i det hun er opptatt av for tiden – slik kjenner vi Elisabeth.

I en lang periode var det SMH som fikk nyte godt av dette. Med fast, men varm hånd styrte Elisabeth i 14 år, og undertegnede var nestleder nesten like lenge. Det vil neppe forundre noen at lederskapet i disse årene var bestemt, målene klare og stilen tydelig. Innsigelser var ikke alltid strategiske - har Elisabeth bestemt seg, så blir det slik. SMH blomstret, med god økonomi og store prosjekter. To europeiske konferanser, et vellykket samarbeidsprosjekt med de baltiske land og Russland, nordiske og norske konferanser, eget tidsskrift, seminarer, kurs, og en fyldig medlemsmasse. Etter ca ti år begynte ignorante røster å snakke om fornyelse, utskifting og den slags, men Elisabeths uangripelige argumenter om kontinuitetens verdi og hvorfor bytte ute noe som fungerer bra brakte røstene til taushet ganske raskt.

SMH er en livsstil, lød det ofte – særlig i styret. I Elisabeths tid var det slik det var. Livsstilen var preget av en innsats som ikke telte timer og kroner, hvor dugnadsånden og frivilligheten sto høyt i kurs. Verdier som kanskje er utdaterte, men som gjorde SMH til et godt og verdifullt sted å være. Overbærenheten med de som telte både timer og kroner og ikke var villig til å gi

av sitt overskudd, sin fritid og litt fra egen pengepung var av og til noe begrenset. Skjønnte de ikke at det var "livsstilholdningen" som gjorde SMH til en bærekraftig og levedyktig gruppe? Ja visst krever den noe, men gir mer tilbake! Det ligger mye moro og samhold i felles kjøkkentjeneste til medlemsmøter. Og det skal være ordentlig! Kasslerskinke ble hentet fra Sverige, bordets farger skulle matche og vin hørte med når Elisabeths SMH hadde årsmøte.

En liten faggruppe i et lite land – kan de påta seg å holde store europeiske konferanser? Ja, det kan de når lederen heter Elisabeth Husem. To ganger kastet Elisabeth oss ut på det store dypet uten redningsvest, bare med tom kasse, pågangsmot og mange fantasifulle ideer. Det gikk bra, til og med svært bra. EAHILS konferanse i Oslo i 1994 og ditto workshop i 2003 satt igjen med store overskudd som etterpå kom mange østeuropeiske kolleger til gode.

Feiring av fortjenstmedaljen i sølv, sammen med kollega Astrid Nøklebye Heiberg

1994 var et merkeår. Og det har ingenting med Lillehammer å gjøre, tro bare ikke det. Elisabeth satt som president i EAHIL, og syntes det var på tide at Europa kom til Norge. Sponsor ble skaffet, faglig program satt sammen og flere hundre europeiske bibliotekarer samlet seg i Folkets Hus. Hæren av medhjelpere var stor, SMH-erne lot seg ikke be to ganger om å pakke sekker og bidra i allehånde små og store oppgaver. Og er man i Norge, skal det være tydelig norsk. Lunsjen var matpakke inntatt stående, sittende eller liggende hvor det måtte passe. En kreativ løsning på et plassproblem, som falt i god jord hos de fleste – med unntak av de franske deltagerne. Festmiddagen foregikk på Norsk Folkemuseum med spekemat og komiteen i bunader – ingen skulle være i tvil om hvilket land de var i!

Etter å ha hvilt noen år på laurbærene fra 1994, begynte det å klø i konferansefoten. På'n igjen. 2003 skulle bli "the best workshop ever" med et spesielt konsept. Ikke noe gjentakelse av 1994, nei. Måtte de med norske OL-ambisjoner lære av det! SMHs etter hvert tette samarbeidspartnere, balterne, skulle være medarrangører og "alt i ett" var mottoet. Alle skulle bo på samme hotell hvor også alt faglig program skulle foregå. Vi har vel mange opplevd konferanser hvor man spres for alle vinder og tutler rundt på egenhånd utenom de faglige begivenheter – her skulle alle spleises sammen og skape en enda bedre grobunn for fellesskap og nettverk. Den personlige kontakten er den viktigste, har vi ofte hørt fra Elisabeth. Effekten av hennes ledertid i SMH er et ubestridelig bevis i så måte. I 2003 falt valget på Park Hotell på Fornebu. Igjen en

God mat må til! Fra venstre: Elisabeth Husem, Elisabeth Akre og Astrid Müller.

konferansemiddag av det uvanlige slaget – båtturen på fjorden med reker på menyen. Værgudene sto oss heldigvis svært så bi, båtturen i Oslofjorden ble en opplevelse. Rekene var høyst kontaktskapende siden flere av deltagerne aldri hadde vært utsatt for primitiv rekeskrelling før og trengte lynkurs av de mer erfarne.

Elisabeth sier selv at det faglige programmet aldri har vært hennes styrke, det overlater hun til andre. Godta påstanden eller ikke, det kan i alle fall ikke bestrides at hun er en uovertruffen organisator med sikker nese for hva og hvem som skal til for å gjøre sammenkomster av ymse slag vellykkete. Og spares skal det ikke når det gjelder, nei. SMH-konferansene er et tydelig bilde på det.

1994 ble et merkeår også i annen sammenheng. Sovjettiden var så vidt over, og våre kolleger i Baltikum og Øst-Europa orienterte seg vestover. Økonomien var katastrofal, og Elisabeth og SMH fant som mange andre organisasjoner en stor oppgave i å bidra til å trekke de østeuropeiske kollegene inn i det internasjonale nettverket. I løpet av konferansen ble et stort og omfattende samarbeidsprosjekt med de baltiske land og senere med Nord-Vest Russland og spesielt St. Petersburg født. Jeg har vært så heldig at jeg har fått være med i SMHs Baltikumkomite hele veien. De første 15 årene har fått sin egen bok (1), og det er nok å fortelle. Det er neppe overraskende å høre at Elisabeth har vært og er drivkraften, inspiratoren og sjelen. Så smittsom er hun at hun har fått oss til å svette uttalige timer over kompliserte søknadsskjemaer og detaljkrevende rapporter for å skaffe midler, og til og med synes det er gøy - på en søndag! Og har du noen gang prøvd å sortere dokumentasjon på estisk, latvisk og litauisk i de riktige bunkene? Takket være dette prosjektet har vi fått oppleve andre kulturer, en fantastisk utvikling og fått gode venner. Den elisabethanske tese om personlig kontakt er igjen bevist! Det har til og med Kongen forstått. Det var for dette arbeidet Elisabeth fikk fortjenstmedaljen i sølv. Det dryppet av medaljen også på SMH og vi er

Fortjenstmedalje i sølv.

svært stolte, men ikke det minste overrasket. Barnebarnets spørsmål : ”hvem fikk gull da, farmor?” var for vår del helt på sin plass. Det kunne gjerne vært det edleste av metaller etter SMHs mening.

Overskuddet fra konferansene ble satt i et fond som skulle hjelpe våre baltiske og østeuropeiske partnere til å kunne delta på konferanser og dermed bygge opp kompetanse og kontakter. På 90-tallet var bankoverføring til disse landene en ytterst komplisert og usikker affære og stipendene måtte overbringes kontant på stedet. Det medførte den risikosport å reise med uhørte beløp i kontanter og se uanfektet og uskyldig ut på reisen. Tror ikke det streifet oss hva det kunne ha innebåret. Det var selvsagt at SMHs kolleger skulle få denne hjelpen, så vi gjorde det med ren sjel, rent hjerte og fulle lommer.

SMH fylte både 40 og 50 i Elisabeths tid. Det var flaks, for dermed fikk vi uforglemmelige feiringer. 50-års jubileet ble feiret i november i 2003 i ekte Elisabeth-stil i med jubileumsseminar og gallamiddag i Vitenskapsakademiets erværdige lokaler. Mye energi ble lagt ned i riktig meny, gode viner, taler og sanger. Undertegnede fikk i oppdrag å lage en visuell jubileumskavalkade og svettet mange og lange kvelder for å få den så presentabel som anledningen krevde. Bare det beste var godt nok for SMH! Medlemmer og samarbeidspartnere stilte opp i hopetall og spenningen var stor til siste stund om vi fikk plass til alle. Elisabeth fikk hyllest som fortjent.

Selv den mest uslitelige entusiasme renner av og til tørt. Etter konferanser, jubileer, og samarbeidsprosjekter syntes nok Elisabeth at det begynte å bli tid for å bruke kreftene andre steder. I takt med hennes stigende Italia-entusiasme var menyen på SMHstyremøtene blitt til lekke anretninger med raffinerte italienske ingredienser, og vi forsto at hun savnet prosecco'en. Ikke snakket vi italiensk heller. Det demret at SMH hadde fått nok en konkurrent, i tillegg til russiske ikoner. Og på årsmøtet i 2004 ble klubben (som vi aldri har hatt) overrakt til etterfølgeren Hilde Strømme.

Elisabeths SMH har vært en æra. Hun har tilført faget og organisasjonen en dimensjon av internasjonalitet og holdt sterkt på at rammefaktorer er viktige for samarbeid. Selv medisinske bibliotekarer lever ikke av fag og e-post alene. Det er viktig med kosttillegg i form av store markeringer, god kontakt og vin på møtene for at nettverket skal vokse seg sterkt og nå sine mål. Elisabeth skapte og forsterket et SMH med solid grunnlag for et godt miljø og en videre vekst, og det er en glede å se at SMH lever og vokser i beste velgående.

Vi gratulerer 70-årsjubilanten, litt vemodige for at SMH er blitt historie for henne og lurer i det stille på hvem som nå skal nyte godt av engasjementet?

Artikkelen er opprinnelig skrevet til et privat festskrift som var en gave til Elisabeths 70-årsdag fra kolleger og SMH-venner, høsten 2010.

1. Cross boundaries - join forces. Transfer of knowledge. 15 years of medical library cooperation in the Baltic Sea Region. SMH-nytt 34 (supplement 1), 2009

Elisabeth Akre
Bibliotek for medisin og helsefag
Universitetet i Oslo
elisabeth.akre@ub.uio.no

Fullt fortjent!

Tale til Elisabeth Husem
framført på SMH-dagene i Tønsberg
15. september 2010

Foreningens førstedame fratrer fra faget. Forhenværende fagbibliotekar fortjener fri fra forskere, fulltidsstudenter, faks, fredagsarbeid, ...

Fruen fremstår fortsatt feiende flott, flittig, fremadstormende. Frankofil, feinschmecker, festfikser. Forakter fråtseri. Facebookvenn for flere foreningsmedlemmer. Fitness trening forekommer.

Førstedamen fikk fortjenstmedalje for frivillighetsarbeid for fremmedlandske fagbibliotekarer, førstogfremst fra Finlandsnære fagbibliotek. Fullt fortjent! Forbaset fikk fruens finansiering for fellesprosjekter fra flere finansinstitusjoner. Fellesarbeidets femtenårsjubileum; foreløpig finale -? Fremmedlandsk forsøstring fortsetter fritidsbasert.

Fjortenårs foreningsledelse for fedrelandets fagfolk. Fortsatte for felleseuropeisk forening. Fortjener farvelgave. Foreningen forærer fremragende festpepperkvern for finere fruemiddager.

(Foreslo feriedupetitter. For eksempel fotkrem for friske fjellturer, futteral for fotoapparat, ferielektyre ...)

For fremragende fritid, ferietid, fremtid!
Full fart framover!

(Fra foreningen)

Forfattet av Randi Bolstad, godt hjulpet av SMHs styre

EAHIL-konferansen i Lisboa 2010.
Elisabeth flankert av SMHs (nest)leder og gode venner og kolleger fra Baltikum.